

Наредба

**за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2006 г. за защита на работещите от рискове,
свързани с експозиция на азбест при работа
(Обн. ДВ. бр. 71 от 2006 г.)**

§ 1. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.
2. Създава се ал. 2:

„(2) Когато изискванията на Наредба № 10 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества при работа (Обн. ДВ. бр. 94 от 2003 г.) са по-благоприятни за безопасността и здравето на работещите по ал. 1, се прилагат тези изисквания“.

§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.
2. Създават се ал. 2 и 3:

„(2) Списък на лицата по ал. 1 се публикува на официалната интернет страница на регионалната здравна инспекция, на чиято територия се намира съответният обект за разрушаване и/или отстраняване на азбест или азбестосъдържащи материали.

(3) Списъкът по ал. 2 съдържа:

1. наименование на лицето, ЕИК;
2. адрес на обекта, на който се извършва разрушаване и/или демонтаж;
3. очаквана продължителност на дейностите.“.

§ 3. В чл. 5 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и се изменя така:

„(1) Националният осигурителен институт води регистър на всички случаи на медицински диагностицирани свързани с азбеста професионални заболявания, съгласно изискванията на Наредбата за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и

отчитане на професионалните болести (обн., ДВ, бр. 65 от 2008 г.).“

2. Създава се ал. 2:

„(2) Примерен списък на заболяванията, които могат да бъдат причинени от експозиция на азбест, се съдържа в т. 3 на приложение № 1.“.

§ 4. В чл. 6, ал. 1 се изменя така:

„(1) При всяка дейност, при която е вероятно да съществува риск от експозиция на прах от азбест или от материали, съдържащи азбест, този риск се оценява така, че да бъдат определени естеството и степента на експозицията на работещите на прах възникващ от азбест или материали, съдържащи азбест, и да бъде отдаден приоритет на отстраняването на азбеста или на материалите, съдържащи азбест, пред други форми на използване на азбест.“.

§ 5. В чл. 7 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Преди започването на работа по разрушаване, поддръжка или ремонт в помещения, построени преди 1 януари 2005 г., работодателите предприемат всички подходящи мерки, за да установят наличието на материали, за които се предполага, че съдържат азбест, по-специално чрез събиране на информация за сградите от собственика на сградата, от етажната собственост или от лицата, упражняващи право на собственост или на ползване, от други работодатели, както и от други източници.“

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) При липса на информация по ал. 1, работодателят осигурява проучване от квалифициран оператор за наличието на материали, съдържащи азбест. Работодателят започва работа след като е получил резултатите от проучването. Работодателят може да предоставя на друг работодател резултатите от проучването.“.

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 6. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „Областна инспекция по труда“ (Д „ОИТ“) и регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве (РИОКОЗ)“ се заменят с „Дирекция „Инспекция по труда“ (Д „ИТ“) и регионалната здравна инспекция (РЗИ)“.

2. В ал. 2:

а) точка 1 се изменя така:

„1. местонахождението на работната площадка и, когато е необходимо, конкретните зони, в които ще се извършва работата;“;

б) в т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „включително по отношение на защита и деконтаминация на работещите, обезвреждане на отпадъци и обмен на въздух, когато се работи в затворени пространства;“;

в) точка 4 се изменя така:

„4. списък на работещите, които ще работят на съответния обект, индивидуалните удостоверения за обучение на работещите и датата на последната оценка на здравното състояние на работещите по реда на чл. 14;“;

г) в т. 6 накрая се поставя запетая и се добавя „включително преглед на използваното оборудване.“.

3. Създава се ал. 5:

„(5) Информацията по ал. 2, т. 4 се съхранява от органите по ал. 1 не по-дълго от необходимото за да се гарантира, че работещите, които извършват свързана с азбест работа, са подходящо обучени, предвид дългосрочните последици от азбеста за здравето им.“.

§ 7. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „чл. 19“ се заменят с „тази наредба“.

2. В ал. 2, т. 3 думите „по ал. 4“ се заменят с „по ал. 5“.

3. В ал. 3:

а) в т. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „като предприема следните примерни мерки:

а) потискане на отделянето на азбестов прах;

б) засмукване на азбестовия прах при източника;

в) непрекъснато утаяване на азбестовите влакна, намиращи се във въздуха.“.

б) Създават се нови т. 3 и 4:

„3. работещите се подлагат на подходяща процедура за деконтаминация;

4. за работата, извършвана в затворени пространства, се осигурява подходяща защита;“.

в) Досегашните т. 3, 4 и 5 стават съответно т. 5, 6 и 7.

г) Създава се т. 8:

„8. след приключване на работата по разрушаване или отстраняване на азбеста, отсъствието на рискове от експозиция на азбест на мястото на работа се потвърждава чрез необходимото проучване и измервания преди да бъдат възобновени други дейности.“.

4. В ал. 4 думите „т. 5“ се заменят с „т. 7“.

5. В ал. 6 думите „по ал. 1 до 4“ се заменят с „по ал. 1 до 5“.

§ 8. В чл. 11, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В текста преди т. 1, думите „чл. 19“ се заменят с „тази наредба“.

2. Създава се т. 4:

„4. при работа, извършвана в затворени пространства, загражденията трябва да са херметически затворени и с осигурена механична вентилация за екстракция.“.

§ 9. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, в текста преди т. 1, думите „чл. 19“ се заменят с „тази наредба, или когато е възможно материали, съдържащи азбест, които не са били открити преди работата, да са засегнати така, че да генерират прах“.

2. В ал. 4, след думите „климатичните условия“ се добавя „редовни“, а думите „когато е подходящо“ се заличават.

§ 10. В чл. 15 се правят следните изменения:

1. В ал. 5 думата „работник“ се заменя с „работещ“.

2. В ал. 6 думите „РИОКОЗ и Д „ОИТ““ се заменят с „РЗИ и Д „ИТ“.

§ 11. В чл. 17 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Изискванията по чл. 9 могат да не се прилагат когато:

1. експозицията на работещите е спорадична и с ниска интензивност;

2. от резултатите от оценката на риска е видно, че относимата гранична стойност, определена в тази наредба няма да бъде превишавана за въздуха в зоната на работа;

3. работата е свързана с:

а) краткотрайни дейности по поддръжката, които не се извършват постоянно и при които се използват само нетрошливи материали;

б) демонтаж без повреждане на материали с ненарушена цялост, в които азбестовите влакна са здраво свързани в матрица;

в) капсуловане или запечатване на азбестосъдържащи материали, които са в добро състояние;

г) мониторинг и контрол на въздуха и вземане на проби за установяване дали конкретен материал съдържа азбест.“

2. Алинея 2 се отменя.

§ 12. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Съдържанието на обучението трябва да бъде в съответствие с нормативните изисквания, ясно и лесно разбираемо за работещите, да дава възможност за придобиване на необходимите знания и умения, свързани с профилактиката и безопасността, и приложими на мястото, където се извършва работата.“.

2. Създава се нова ал. 5:

„(5) Минималните изисквания по отношение на съдържанието, и честотата на обучението и документацията, свързана с него, са определени в приложение № 1а.“.

3. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

§ 13. Член 19 се отменя.

§ 14. Създава се чл. 19а:

„Чл. 19а (1) Работодателят осигурява условия, при които работещите не са експонирани на концентрации, които превишават:

1. 0,002 влакна на cm^3 , измерена като средно претеглена по време концентрация за 8 часов референтен период, като за целите на измерването се вземат предвид влакна с дължина по-голяма от пет микрометра, ширина по-малка от три микрометра и съотношение между дължината и ширината по-голямо от 3:1 и не се включват влакната по-малки от 0.2 микрометра; или

2. 0,01 влакна на cm^3 , измерена като средно претеглена по време концентрация за 8 часов референтен период, като за целите на измерването се вземат предвид и влакната по-малки от 0.2 микрометра;

(2) Преброяването на влакната по ал. 1 се извършва чрез електронна микроскопия или

чрез алтернативен метод, който осигурява еквивалентни или по-точни резултати.“

§ 15. В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „чл. 19“ се заменят с „тази наредба“, а думата „редовно“ се заменя с „на редовни интервали по време на конкретни оперативни фази.“.

2. В ал. 2 думите „с азбест или азбестосъдържащи материали“ се заменят с „получена от азбест или от материали, съдържащи азбест.“.

3. В ал. 4 думите „в съответствие с ал. 6“ се заличават.

4. В ал. 5 след думата „изчисления“ се поставя запетая, а думите „на средно претеглени по време стойности“ се заменят с „представени като средна претеглена стойност за определен референтен период.“.

5. Алинеи 6, 7 и 8 се отменят.

§ 16. В Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В § 1, т. 1 се изменя така:

„1. „Азбест“ са следните влакнести силикати, които са класифицирани като канцерогени от категория 1А в съответствие с част 3 от приложение VI към Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ L, 353, 31.12.2008 г.):

- а) азбест, актинолит, CAS № 77536-66-4;
- б) азбест, грунерит (амозит), CAS № 12172-73-5;
- в) азбест, антофилит, CAS № 77536-67-5;
- г) азбест, хризотил, CAS № 12001-29-5;
- д) азбест, крокидолит, CAS № 12001-28-4;
- е) азбест, тремолит, CAS № 77536-68-6.“.

2. Създават се § 1а и 1б:

„§ 1а. За подпомагане прилагането на изискванията на наредбата работодателите използват разработените от Европейската комисия насоки.

§ 1б. С тази наредба се въвеждат разпоредбите на Директива 2009/148/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (ОВ L

330, 16.12.2009 г.) и Директива (ЕС) 2023/2668 на Европейския парламент и на Съвета от 22 ноември 2023 година за изменение на Директива 2009/148/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (ОВ L, 2023/2668, 30.11.2023 г.).“.

§ 17. В Приложение № 1 към чл. 14, ал. 3, т. 3 се изменя така:

„3. Експозицията на свободни азбестови влакна може да предизвика най-малко следните заболявания:

1. азбестоза;
2. мезотелиом;
3. карцином на белия дроб;
4. гастроинтестинален карцином;
5. карцином на ларинкса;
6. карцином на яйчниците;
7. доброкачествени плеврални заболявания.“.

§ 18. Създава се Приложение № 1а към чл. 18, ал. 5:

„Приложение № 1а към чл. 18, ал. 5:

Минимални изисквания за обучение

Работещите, които са или има вероятност да бъдат изложени на прах от азбест или материали, съдържащи азбест, преминават задължително обучение, отговарящо на следните минимални изисквания:

1. Обучението се провежда при започване на работа и впоследствие, при установяване на допълнителни нужди от обучение.
2. Продължителността на обучението, не по-малка от 8 часа съответства на задачите на съответните работещи.
3. Обучението се провежда от лица с подходяща квалификация и образование.
4. Всеки работник, който е преминал обучението успешно, получава удостоверение за обучение, в което се посочва:
 - а) датата на обучението;
 - б) продължителността на обучението;
 - в) съдържанието на обучението;

г) езикът на обучението;

д) името, квалификацията и данните за контакт на инструктора или на институцията, предоставила обучението, или и на двете.

5. Обучението е теоретично и практическо и обхваща най-малко следното:

а) приложимата нормативна уредба;

б) свойствата на азбеста и неговото въздействие върху здравето, включително синергичното въздействие с тютюнопушенето;

в) видовете продукти или материали, които е вероятно да съдържат азбест;

г) операциите, които могат да доведат до експозиция на азбест и значението на профилактичния контрол за свеждане до минимум на такава експозиция;

д) практиките за безопасна работа, контрол и защитни средства;

е) подходящата роля, избора, подбора, ограниченията и правилното използване на предпазните средства, като се обръща специално внимание на средствата за респираторна защита;

ж) процедури при аварии;

з) процедурите за деконтаминиране;

и) процедурите за обезвреждане на отпадъците;

й) изискванията в областта на медицинското наблюдение.

6. Обучението се адаптира във възможно най-голяма степен към особеностите на професията на работещите и специфичните за тази професия задачи и методи на работа.

7. Работещите, които извършват дейности по разрушаване или отстраняване на азбест, трябва да преминат обучение, в допълнение към обучението по т. 5, относно използването на технологично оборудване и машини за ограничаване на отделянето и разпространението на азбестови влакна по време на работните процеси, в съответствие с тази наредба.“.

§ 19. Приложение 2 към чл. 18, ал. 6 се изменя така:

Приложение № 2 към чл. 18, ал. 6

.....

(наименование на предприятието и поделението)

УДОСТОВЕРЕНИЕ

№ /

за проведено обучение по чл. 18 от Наредба № 9 от 2006 г. за защита на
работещите от рискове, свързани с експозиция на азбест при работа
на

.....

(име, презиме, фамилия)

на длъжност.....

месторабота

.....

(звено, цех, отдел, служба и др.)

: Проведено обучение на..... г.

.

Продължителност уч. часа; Език

Тема на обучението /

Провел обучението:.....
(име, организация, данни за контакт)

Протокол № / г.

(подпис на
ръководителя,
органа по
БЗР)

Удостоверението се

съхранява в личното досие на работещия.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 20. (1) Наредбата влиза в сила от 21 декември 2025 г., с изключение на § 14, който влиза в сила от 21.12.2029 г.

(2) До 20 декември 2029 г. работодателите следят да не се допуска излагане на работещите на концентрация на азбест във въздуха, превишаваща $0,01$ влакна на cm^3 , измерена като средно претеглена стойност за 8-часов референтен период (TWA). За целите на измерването се вземат предвид влакна с дължина по-голяма от пет микрометра, ширина по-малка от три микрометра и съотношение между дължината и ширината по-голямо от 3:1. Преброяването на влакната може да се извършва чрез фазовоконтрастен светлинно микроскопски метод или чрез електронно микроскопски методи, без да се вземат предвид влакната с диаметри по-малки от $0,2$ микрометра.

(3) До 20 декември 2029 г. при прилагането на чл. 10, 11, 12, 17 и 20 по отношение на граничните стойности се вземат предвид стойностите по ал. 2.

ДОЦ. Д-Р СИЛВИ КИРИЛОВ, ДМ

Министър на здравеопазването

БОРИСЛАВ ГУЦАНОВ

Министър на труда и социалната политика